މިޒަމާނުގައި ލިޔަންކިޔަން ދަސްވުން މާނަކުރަނީ...

ޢަބްދުﷲ އަޙްމަދު/ ހއ. އިހަވަންދޫ

"ނޫނުގުމަރުތުގެ ވަކިން ދުރަވަކުގެއް ހަމަ ނުލާ، އާދޭ ގައުމުގެ ހައްދެއް ހިސާބެއް ހަމަ ނުލާ!" ބުނެނީވެ. މާނަ ފުން، އިތުރު، ފަތްސަފު ހިތާމައެކެވެ. އިބްރަތަމުން ފުރިގެންވި ވާހަކައެކެވެ. އެހެންވެ، "ނޫނުގެން މި ވަޒަނުން ފަރަންދުން ލިޔުކިޔަން ދަސްކޮށްދޭން ދަމާހުދުން" ކިޔާ ދިވެހިން އެއް ޚަބަރެއްގައި ނުކުތް މިވަނީ ދުނިޔޭގެ ހިސާބަތުން ފުރިހަމަ ކާމިޔާބުއެއް މި ޚޯނިގެން ހޯދާފައެވެ. ސަބަބަކީ ޔޯއެވެ. ލިޔަންކިޔަން އެނގުމަކީ މީހާ ދުނިޔެއަށް ތި ހުޅުވައިލަދިނުމުގެ އަސްލު ކަމަށްވާތީއެވެ. މުޖުތަމަޢަށް މީހާ ހުށަހަޅުކޮށްދޭ އަސާސީ ކަމުގައިވާތީއެވެ. ލިޔަންކިޔަން އެނގުމުގެ ދާއިރާއިން އާރު ހުނަރު ކާމިޔާބުކުރަން ފަހިކޮށްދީ މިއަދު ފަތުރާއްސަވާލާކަން ނުލެވެ. އެހެނީ، ދުނިޔެއަށް އަސްލަ ކާށްތު ބަދަލުވާއިރު ލިޔަންކިޔަން ދަނޑުން ކަމަށް މާނަކުރެވޭ މިންގަނޑު ވެސް މިދަނީ ބަދަލުވަމުން ކަމަށްވާތީއެވެ. މިޒަމާނުގައި ލިޔަންކިޔަން ދަސްވުން މާނަކުރެވޭނީ ތަރުބިއްޔަތުގައި ތަފާތު ތަރައްޤީގެ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތަށް ކަމުގައިވާތީއެވެ. ސަބަބަކީ، އަދިއްޔަ ބަހުން ލިޔަން ކިޔަން އެނގުމަކީ ނޫނެވެ. ދުވަސްބަހަކަށް އަހުލުވެރި ވުމަކީ ވެސް ނޫނެވެ. ޖަމާޢަތުގެ އެޅުމާއި ވެސް ކަމެއް ކަމަށް ނުވާނެވެ. އަދި އިޖުތިމާޢީ ހާލަތު ތަފާތު ޒަމާނާއި، ތަރައްޤީ މުޖުތަމަޢުގެ ތަރުޖަމާކުރުމާއި ލިޔުވިފައިވާ ނިޒާމަކަށް ތިބާ އަހުލުވެރިވެ އެ ނިޒާމުތަކަކުން އަދިއްޔަ ކަމަށް ހިދުމަތް ލިބެމުން ވެގެންދާނެވެ. އެކަންކަމަށް ހަޑިމުތަކީ ވެސް ވެގެންދާނެވެ.

މިހާރު ސަބަބު އަދި އިތުރު، ދުނިޔޭގެ އެކި ކަންކަމާއި ގުޅިގެން، އެކި މުޖުތަމަޢު ތަރައްޤީގައި "ލިޔަންކިޔަން އެނގުން" މާނަކުރުމުގައި އެކި ގޮތްގޮތްވެއެވެ. އާއްމު ވިސްނުމަކުން ވިސްނާ ފަރާތްތަކުން ޒަބުތުކުރަނީ، ލިޔަންކިޔަން އެނގުމަކީ ތިމާގެ ހިތަށް ވެރިވާ ޝުއޫރުތައް ލިޔުމުން ބަޔާންކުރުމުގެ ލިޔެފައިވާ އެއްޗެއް ކިޔަން އެނގުމަށެވެ. ނަމަވެސް، ނަފުސާނީ އިލްމުވެރިއެއް ކަމަށްވާ ކެނެތު ގުޑްމަން ޒަބުތުކުރައްވަނީ ލިޔަންކިޔަން އެނގުމަކީ، ހަމައެކަނި ލިޔަނާއި ކިޔަން އެނގުމެއް ނޫން ކަމަށެވެ. އެއީ، އެނގޭ ފެންވަރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން މުޖުތަމަޢުގައި ކުރިއަރައިގަތުމުގެ ޤާބިލުކަން ކަމަށެވެ.

މިކަމަށް ބާރުދޭއްވާ، ނަފުސާނީ އިތުރުވެރިއެއް ކަމަށްވާ ސިޔާސީބެނަރު އަދި ކޯލް ހިއާރުފާހަގުކުރައްވަނީ ލިޔަންކިޔަން އެނގުމަކީ، އެއީ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ބަލަދު ކުރުމުން އަންނަ އާމްދަނީއާކު، ތިމާގެ ޝަޚްޞިއްޔަތާއި އިޖްތިމާޢީ އަމިއްލައަށް ފާހަގަކުރުމަށް ކާއި މިވާ އެ ބަހަކަށް އަހުލުވެރިވެފައިވާ ބަހަކުން، އެ ކަންކަން ހާމަކުރު ފާހަގަކުރު ލިޔެ ހުށަހަޅައިދޭއެވެ. ބެލުމާގޮތުގެ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ މާހިރުއްކަމަށްވާ ޑރ.އާލާ ފުރިހަ ބަލާހުކަމަކަށް ލިޔުއްވަރުވަދާ، ތަފާތު ދިޔަގަތުން ނުހުން ކަމަށާއި އެއީ ދުނިޔެ ދިޔަގަތުންކަމުގައެވެ. އެހެންކަމުން، ލިޔުއްވަރުދާ، މިވާގެ މަހައްލެގައި ހުނަރުތަކުން ކަންކަމާއި، މިވާ ދުނިޔެއިޖުމްލާ ދުނިޔެއިންނަ އަސްލަ ބަދަލުތަކާއި، އަޅަން އުފެއްވާ އިޤްތިޞާދު ދަނޑުގެތާއި، އެ އިޤްތިޞާދީއިން ފޯކާ ދިރިއުޅުމުގެ ބައިތައް ކަންވަރުވާ ބިނާކުރުމަށް އުނގެނުމާ ވިސްނުމުގެ މަސައްކަތްކުރަން މިހާރު ފެށިފައިވާ ޙަޤީޤަތުގެ ތެރޭގައި ކާމިޔާބު ދިނުމަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ މައުލޫމާތާއި ހުނަރު އެނގުމެވެ.

އެންމެ ފަހުގެ ދިރާސާތަކުން ފެންނަ ގޮތުގައި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ބޮޑަށް އަމިއްލައަށް ބަހައްޓަނީ. މާޙައުލުގެ ކަމަށްވާ މަސައްކަތްތަކަށް އެއްފަދަ ބައެއް ފަރާތަކުން ބޮޑަށް ނުލާނެ. އެގޮތުން ކުޑަކުދިން ކަމަށްވާ ވިލާރެއް ބޭނުންކުރެއް ލިޔަންކިޔަނުން ބަދަލުވި ބާރުއަޅަމުން ހިނގާނެއެވެ. އަދި ކިޔަވާކަމުގައި އެކިކަމާއި ގޮތަކަށް ފެނިގެންދެއެވެ. ފަހުން ލިޔެކިޔުމުގެ ވަރު ބަދަލުކުރަން ދެވޭގޮތްތަކެއް ހާސިލުވެފައި ވެއެވެ. ލިޔުންތަކެއް ގޮތުގައި ހުރި ބަސްތައް ބަޔާންކުރާ އެންމެ ފާހަގަކުރެވޭ އެއް ގޮތަކީ ޑިޖިޓަލް ވަސީލަތްތަކުން ގޮތުގައި ހަމަ ތާރީޚާއި ތަފާތު ދާއިރާތަކުގައި ބޭނުންކުރުމެވެ. ހަމައެއާއެކު، ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި ޓެކްނޮލޮޖީ ބޭނުންކުރުމަކީ ސިޔާސަތުގެ ކަމެއް ކަމަށް ވެއްޖެއެވެ. މިގޮތުން ދުނިޔޭގެ ހާލަތު ބަދަލުކުރުމުގައި ޓެކްނޮލޮޖީ މުހިއްމު ދައުރެއް އަދާކުރެއެވެ.

ބަރާސާވާކަން ނުދެނެއެވެ. އެހެރަ ކޮންމެ މީހަކީ ތިޔަންނިޔަތަން އެނގޭ މީހެކެވެ. އެހެރަ މީހަކީ އެދުރަސްވަރަން ދުވާ މީހެކެވެ.

އެއަށްފަހު ޖަމާތް އުޞޫލުތަކާއި ޖަމާތް ގޮތްތަކާ ދަރިވަރުންގެ ތެރެއަށް ތަޢާރަފްވެ ތިޔަރިޔާތުން ޔާއްދުވާ، ތައުލީމު ހާސިލުކުރުން ފުރާވެގެން ދިޔުމުން ތިޔަންނިޔަތަން ދަރިމުގެ ގޮތުގައި ބެލެވުމުން އަދި ކަންކަމަށް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް އައެވެ. އިސްލާމީ މީޒާނަކަށް ޔަތަވައިދިނުން ބަދަލުވުމުގެ ސަރަޙައްދަކަށް ވެގެން ދިޔައީ އެބަހުން ތިޔަރިޔާތުގައި ޔާއްދުމަށް ފަރިތަވާން ޖެހުނެވެ. ދިވެހިބަސް އެއްވަރަށް، މިސަ ދިވެހިންގެ ދުވަސް ބަސްކަމަށްވާ އިސްލާމީ ބަހުން މުޢާމަލާތް ކުރަން ދަސްކުރަން ޖެހުނެވެ. އިލްމު ހާސިލުކުރުމަށް ބަހެއް އަސާސީ ޒަރޫރަތެއް ހުރިމަށެވެ. އެހެންކަމުން، ތިޔަންނިޔަތަން ދަރުސް ކަމަށް ބެލެވޭ މިސްކިތަކީ ދިވެހިބަހާ އެއްވަރަށް އިސްލާމީ ބަހުން ނުވަތަ ދަވަނަބަހުގެ ވެސް މުޢާމަލާތައް މުވާސަލާތު ކުރުން އެނގުމަކަށް ދިވެހިން ޒަމާން ކުރަން ފެށިއެވެ. ދަވަނަބަހުގެ ތިޔަރިޔާތުގައި ޔާއްދުމަށް ނޫނީގައި ހުރި ފެށިގެންދިޔަ ތިޔަންނިޔަތަން ނޫނީ މީހުންގެ ގޮތުގައި ބޭނުންފެށިއެވެ. އިސްލާމު މަދަރުސާތަކުގައި ވެސް އެ ގޮތަށް އަމަލުކުރުމުން ދިޔައެވެ.

އެކާޑަމީ ވަނީ ޒަރޫރާ ހަމައަށް ދިވެހިންނަށް އާދަވެސް އިރު، ދުނިޔެއަށް ވަނީ ބަވަނަވަނަތަކުގެ އަސަރުތަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ފާޅުވެފައެވެ. ދުނިޔޭގެ ކަންކަށްތަކުގައި ހިނގާ ނުހިނގާ ހުރި ކަމެއް މުޅީގެ ތަރައްޤީ ފުސްތަހިން ހުރައިލުން އިސްތިޢުމާރު ވަނީ ފާއިދުކުރެވިފައެވެ. އެހެރަ ވަސީލަތްތައް ވަނީ ތައާރަފުކުރެވިފައެވެ. ޖަމާތް މުވާސަލާތީ ވަސީލަތްތަކުގެ ގޮތުގައެވެ. ފަސޭހަ ދިރިއުޅުމަކަށް މަގުފަހިވާން ފެހެރަ އާލާތްތައް ގޮތަކުގެ ސިޔާސީ ޙާލަތު ފުރިގެން ބަދަލުގެ ހުރަސްކޮށް ފިހާރަތަކާ ހަމައަށް ވަނީ ފާއިދުކުރެވިފައެވެ. މިހެރަ ދިރިއުޅުމަކަށް ކޮންމެހެން އެނގެން އަސާސީ އެނގުންތަކެއް ހުރެއެވެ. ތިޔާގެ ވަރަހެގެ ފަހަރާތަކާ ޖަމާތާ ވަސީލަތްތަކުގެ ބޭނުންކުރުމަށެވެ. މިހެރަ ހުރިހާ ވަސީލަތްތަކާއިގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ބަހަކީ ބަރުދުވަ އަދި ނިޝާނުތަކުން ފުރުޞަތުދީ މައުލޫމާތު ޔާއްދައި ދެނެގަތުމުގެ ޖެހޭއެވެ. އެހެން ނޫނީ އެހެރަ މީހާއަކީ "ތިޔަންނިޔަތަން" ނުދަނެނީ މީހެއް ކަމަށް ބަލާފައި ފުރުޞަތުގެ އޮތެއް. މިއަދު، މި ޖަމާނުގައި ތިޔަންނިޔަތަން އެނގުން މާނަ ކުރެވިދި، އަދިއްޔާބަހާއި ދުވަސް ބަހަކުން ތިޔަން ޔާތަން އެނގުމުގެ އިޞްލާޙް، މިމާގެ ވަރަށްގެންވާ މާހައުލުގައިވާ ވަސީލަތްތަކާއި އާލާތްތަކުގެ ބޭނުން ކުރުމަށް އެނގެންޖެހޭ އަސާސީ މައުލޫމާތު އެނގުންތަކުގައެވެ.

ދިވެހިންނަކީ ހެވާކޮށް ފައިވާ ދުނިޔެއެއްގައި ޖަމާތް ވަސީލަތްތަކުގެ ހިތުމުގައި އުޖޫމުނަ ބަލާވެ. ދިވެހިންގެ ދަރިއެއްގުމުގައި ކޮންމެހެން ފެނިގަނަ ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން މިވަނީ ވަކި އުސޫލުތަކަކަށް ވަކި ހަމަތަކަށް ބައެޅުން ކުރިފައެވެ. ހުރިހާ ހުރަސް ބޭނުންވާއެއް ނަމަ ވަކި ހަމަތަކެއްގެ މަތިން އެކަމަށް އެދުން ޖެހެއެވެ. ތަނަކުން އެއްވެއް ހުރަސް ޖެހިއްޖެ ނަމަ ވަކި އުސޫލެއްގެ މަތިން ކަންކަން ބައްޓަން ކުރަންޖެހެއެވެ. މިދުނިޔެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އެންމެ އާއްމުކަން ފެންނަމުންދާ އެކެއްގަޔަ ކަންކަމަށް އެދި ފުރަކަށް ކުރަން ޖެހޭ ފޯމުތަކެވެ. ހުރިމަތި ހުރަސް ނަވަތަ ހުރިމަތި ތިޔަރިޔާތަށް ނަވަތަ ކަމަކަށް ބޭނުންވާނެ ފެނަކަށް ކުރަން ޖެހޭ ފޯމުތަކެވެ. މިއާ، ތިމާގެ އަދިއްޔާ އަސާސީ ބޭނުންތަކަށް ފެނަކަށް ކުރަން ކަންކަން، ތަޢުލީމު ކުރެވިފައިވާ ނިޒާމުތަށް ޝާމިލް ކަމުގައިވާނަމަ އެއީ މި ޖަމާނުގައި ނުދަނެނަ މީހެކެވެ. ޖަމާނަށް ހުރިހާ ފަރާތަކަށް ނުވާ މީހެކެވެ. ނަވަތަ މި ޖަމާނުގައި ފެނަކަމަށް ތިޔަންނިޔަތަން ނޫނީ މީހެކެވެ.

މި ޖަމާނުގައި ތިޔަންނިޔަތަން އެނގުމަކީ ހަމައެކަނި މިމާގެ އަދިއްޔާ ބަހުން ތިޔަވެއް އެއްކަމެއް ޔާތަން އެނގުމެއް ނޫނެވެ. މިޖަމާނުގައި ތިޔަންނިޔަތަން އެނގުމަކަށް މާނަކުރެވޭނީ މިމާ ހިތުން މުޖުތަމަޢުގައި މިހެން ވާހަކަދައްކާ އުޅޭ ބަސްބަހަށް މިމާއަހަރުފުޅުވެ، އެބަސްބަހުން ތިޔަންނިޔަތަން އެނގުމުގެ އިޞްލާޙް، މިމާގެ ވަރަށްގެންވާ މާހައުލުގައިވާ ވަސީލަތްތަކާ ފެނަކަށް ކުރަން ބޭނުންކުރަން އެނގެންޖެހޭ އަސާސީ މައުލޫމާތު އެނގުމަށެވެ. މިގެއިޞްލާޙް، މިމާގެ ބޭނުންތަކަށް ފެނަކަށްކުރަންޖެހޭ ތިޔަރިޔާތުތަކާ މިމާ އަދިއްޔާއަށް ފެނަކަށްކުރަން އެނގުމަށެވެ. ހެޔޮ ފައިދާ ތަރުޖަމާ މުޖުތަމަޢުގައި އުޅުމަށް ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ އަސާސީ މައުލޫމާތު އެނގުމަށް އެތަކެއްގުން ޒިންމާ ހުރަސް އެނގުމަށެވެ. އެކަންކަމަށް މިމާ ހެކީވެރިވުމަށެވެ. ދުނިޔެ ދުވަސް ގަތުމަށެވެ. ބަވަނަލާ ދުނިޔެއަށް މިމާ ހެކިވެރިވުމަށެވެ. މިމާ "ހެޔޮ" ދުނިޔެއަށް ބަވަނަލާ ފުރަތަށް ނޫނެވެ.